

Workshop 6:

MIGRANTENJONGEREN: CULTUREN IN BALANS?

Geert Daenen en Lisette Claessens

Verloop van het migratieproces

Het verlaten van het thuisland is, ongeacht omstandigheden, motivatie en beleving, een ingrijpende gebeurtenis. Het impliceert immers dat men afscheid dient te nemen van familie, vrienden, vertrouwde omgeving enz.

Als hulpverlener is het belangrijk om de verwerking van dit rouwproces te bevragen: is er rouw geweest? Mag er gerouwd worden, ook door de kinderen? Hoe is het gezin hiermee omgegaan? Hoe onderhouden zij de banden met de achtergebleven familie?

Als ouders en hun kinderen er niet in slagen deze verliezen te verwerken, stagneren zij in hun groei en hebben zij onvoldoende energie om te investeren in hun leven in het gastland. Zij creëren als het ware geen nieuwe thuis.

Belangrijk om in communicatie te brengen tussen ouders en hun kinderen is het toekomstperspectief: zien de ouders hun verblijf als een tijdelijk iets en hopen zij terug te gaan naar het land van herkomst of naar elders of kiezen zij ervoor om zich hier blijvend te vestigen?

Hoe beleven de kinderen dit toekomstperspectief van de ouders? Is dit ook hun toekomstperspectief? Wat verwachten hier de ouders van de kinderen?

Parentificatie en delegatie zijn hier cruciale thema's.

De andere cultuur

Conflicten tussen ouders en adolescenten gaan vaak om verschillende waarden - en normenbeleving. Ouders die hun kinderen dienen op te voeden in een land waar andere waarden, normen, gewoontes, religie, taal zijn als in hun thuisland, zijn extra kwetsbaar.

Hun kinderen worden tweetalig en bicultureel. Als de ouders onvoldoende kunnen meegroeien in deze aanpassing, lopen zij het risico hun autoriteit als opvoeder te verliezen.

Hulpverlening aan ouders en adolescenten dient dan ook voornamelijk gericht te zijn op het ondersteunen van de ouders in hun ouderrol.

De jongeren uit migrantengezinnen zijn vaak ook dragers van een dubbele opdracht: enerzijds verwacht men van hen dat zij zich waar maken in de nieuwe samenleving, anderzijds waken hun ouders er over dat zij loyaal blijven aan de cultuur van het gezin en van het thuisland.

Deze feitelijkheid maakt dat migrantenjongeren in hun adolescentie voor een moeilijke opgave staan: zij dienen immers een identiteit op te bouwen in loyaliteit met hun ouders, het thuisland en in loyaliteit met het gastland en hun sociaal netwerk dat zij hier opgebouwd hebben. Bovendien worden zij in het gastland vaak geconfronteerd met discriminatie en racisme.

De hulpverlener

Gezien de toenemende multiculturele ontwikkeling van onze samenleving is het onmogelijk voor de hulpverlener om voldoende taal - en cultuurkennis van elke cultuur te hebben. De bestaande hulpverlening dient zich toegankelijk te maken voor alle culturen die in onze samenleving leven.

Belangrijk hierbij is dat de hulpverlener zich bewust is:

1. van zijn eigen culturele bepaaldheid: zijn handelen als hulpverlener stoelt op normen en waarden eigen aan zijn cultuur en is discutabel voor mensen met een andere cultuur.
2. van te behoren tot een dominante cultuurgroep
3. van de betrekkelijkheid van het eigen hulpverlenings – of therapiemodel

Er is weinig reden om psychologische geneeswijzen uit ons land superieur te achten aan methodieken uit andere culturen.

Hulpverlening aan mensen met een andere cultuur dient een onderhandelen, een samen zoeken te zijn vanuit twee culturen. Als hulpverlener is het beslist niet onze taak om met cliënten in discussie te gaan over hun waarden en normen, over verschillende mens - en wereldbeelden. Als wij contextueel werken is het wel onze opdracht de balans van rechtvaardigheid in relaties te exploreren.

Geert Daenen

Maatschappelijk werker, opleiding contextuele hulpverlening, Coördinator jeugdwelzijnswerk
Meulenberg Houthalen.

Lisette Claessens

Maatschappelijk werkster, Opleiding systeemtherapie en contextuele hulpverlening, Werkzaam in de pleegzorg en als zelfstandig therapeute.